

Overgange

Nedenstående beskrivelse af "overgange" er samtidig en beskrivelse og konkretisering af hvordan følgende elementer fra vores fælles pædagogiske grundlag, kommer til udtryk i praksis:

- **Forældresamarbejde**
- **Børnefællesskaber**
- **Sammenhænge**
- **Børn i udsatte positioner**
- **Pædagogiske læringsmiljøer**

Et børneliv i Klemensker Børnehus er fyldt med overgange. Dette afsnit vil koncentrere sig om de overgange, som der sker i et barns livsverden den tid det går i Klemensker Børnehus. Altså overgange som altovervejende er bestemt og planlagt af voksne, enten os som fagpersoner eller forældre og samtidig er med til, at forandre rammerne for et barns liv i takt med dets udvikling og alder.

Overgangen fra hjem til Dagtilbud- Opstart i Vuggestue og Børnehave.

Når et barn får tildelt en vuggestueplads i Klemensker Børnehus kontakter vi, som dagtilbud familien samt familiens sundhedsplejerske for, at tilbyde familien et besøg i hjemmet forud for opstarten. Hvis tilbuddet imødekommes af familien vil det altså foregå sammen med sundhedsplejersken. I visse tilfælde vil dette være vores første møde med familien og formålet med, at møde barn og familie i hjemlige rammer er, at skabe tryghed for både forældre og det kommende vuggestuebarn. Det pædagogiske personale arbejder ved besøget ud fra en interview-guide, som pædagogen vil læne sig op ad i samtalen med forældrene og sundhedsplejersken. Målet med samtalen er bl.a. andet, at få relevant viden om barn og familie, som kan skabe udgangspunkt for en tryk opstart i vuggestuen. (Se bilag)

Når barnet starter i Klemensker Børnehus vil der fra den første tid være stor fokus på, at skabe tryghed for barnet såvel som for forældrene. Vi møder både barn og forældre med respekt og har fokus på et godt dialogbaseret samarbejde med forældrene. I Klemensker børnehus er det ikke blot barnet, som starter i dagtilbud men også forældrene. Vi forsøger derfor i den første tid, at give nye forældre et indblik i dagens rutiner og rytme, i håb om en bedre indsigt og forståelse af den pædagogiske praksis vis rammer deres barn er ved, at blive en del af. Vi er opmærksom på, at familier og børn er forskellige og vi forsøger, at tilgodese individuelle behov samtidig med, at vi arbejder ud fra faglig funderet viden samt indsamlede erfaringer. Ved opstart i vuggestuen har vi i dialogen med forældrene fokus på, at forventningsafstemme hinandens roller i forhold til samarbejdet om, at skabe tryghed for barnet. Dette kun fx være, at indgå aftaler i forhold hvor mange gange forældrene er på besøg sammen med barnet og hvornår forældrene og barnet prøver, at "aflevere" for første gang. Vi forbereder også gerne forældrene på hvilke reaktioner de kan forvente, at opleve hos deres barn i denne tid. Opstartsperioden i dagtilbud centrerer sig om, at opbygge tillid og tryghed, da dette ikke er givet på forhånd. Vi ha derfor fokus på, at skabe tryghed igennem relations dannelse både til barn og forældre. Derfor koordineres opstartsperioden således, at der er to faste fra personalet omkring barnet, dermed øges forudsætningerne for relations dannelsen til barnet og dermed rammerne for, at barnet på sigt oplever det som trygt, at gå i vuggestue og børnehave.

Ved opstarten har vi som dagtilbud også fokus på barnets tilknytningsmønster. Tilknytningsmønsteret kan observeres allerede ved familien første besøg, såvel som ved hjemmebesøget eller når forældrene afleverer

barnet i vuggestuen for første gang. Ved sidst nævnte kan barnet fx blive ked, når forældrene går og reagerer måske med gråd, men også opleves som upåvirket af forældrenes farvel. Uanset hvilke tilknytningsformer og reaktionsmønstre der opleves hos barnet er disse vigtig viden og erfaringer for det pædagogiske personale og et fokuspunkt for os, i dialogen med forældrene under opstartsfasen. Barnets førnævnte reaktionerne, som fx gråd bliver ligeledes et udgangspunkt i arbejdet med, at understøtte barnets følelsesmæssige udvikling. Et barn der reagerer med gråd i afskeden med fx sin mor eller far vil opleve og erfare, at der er andre personer end de primære omsorgspersoner der er i stand til, at trøste det og skabe tryghed. Samarbejdet med forældrene vedr. barnets opstart er altid en balancegang i inddragelse af viden. Forældrene er som regel dem der kender deres barns behov bedst på dette tidspunkt, og omvendt er det de pædagogiske medarbejdere der besidder størst generel viden og erfaring i forhold til børns opstart i vores vuggestue såvel som børnehave.

Overgangen fra stue til stue.

I Klemensker Børnehus arbejdes der med aldersopdelte børnegrupper/stuer med pædagogiske medarbejdere der er fast tilknyttet stuen. Det vil sige, at et barn i vores børnehus vil opleve overgange fra stue til stue i takt med barnets udvikling og alder. Dette betyder for et barn, at det bevæger sig fra et kendt fællesskab og over i et nyt hvor barnet skal lære de herskende logikker for, at kunne indgå og føle sig trygt. I overgangen fra stue til stue har vi fokus på det enkelte barn samt dets relationer til de andre børn i gruppen. Dette skyldes at vi efterstræber, at "rykke" børnene i mindre grupper fra stue til stue. Børnene oplever derfor tryghed i overgangen, da denne sker sammen med et eller flere andre børn, som barnet har en god og nær relation til. Barnet vil også opleve tryghed i, at de børn som går på den "nye stue" er børn, som barnet har gået sammen med før. I tiden op til en overgang vil de børn som skal til at "rykke" have været på besøg på stuen. Her har de blandt andet haft mulighed for, at lege på stuen samt måske spist formiddagsmad eller frokost på den kommende stue. Vi ved fra forskning at børn tager "et sted eller rum til sig" ved at lege der og ved at gå på opdagelse og udforske de fysiske rammer. Derfor er disse små besøg forud for overgangene vigtige, da disse er med til, at skabe tryghed og genkendelighed for barnet.

Forud for disse overgange sker der altid en overlevering af viden fra den stue, som barnet kommer fra og til den stue hvor barnet skal starte. Denne viden er vigtig for den pædagogiske medarbejder der tager imod barnet eller gruppen af nye børn for, at øge forudsætningerne for en tryk overgang til den nye stue. Det er vores hensigt, at den overlevering af viden også skaber tryghed hos forældrene til barnet, da forældrene ved, at det pædagogiske personale på den nye stue har indsigt i og viden om deres barn. Den pædagogiske medarbejder fra barnets kommende stue, har i tiden op til overgangen opsøgt ekstra kontakt til de børn samt forældre, som han eller hun skal tage imod. Dette sker fx på de tidspunkter hvor barnet er på besøg på den kommende stue eller når vi er slået sammen på tværs af stuerne i ydertimerne, så vel som på vores fælles legepladsdage. Her er der igen fokus på relations dannelsen mellem barnet og den pædagogiske medarbejder med en hensigt om, at skabe tryghed og tillid.

Vi forsøger at medinddrage barnet i overgangen fra stue til stue i så stort omfang som muligt, for at forbedre barnet så godt som muligt på skiftet, men også for at gøre det så tydeligt som muligt for selv det lille barn. Barnet er selv med til rent fysisk, at flytte sin garderobe fra den gamle plads til den nye.

Ved overgangen fra hjem til vuggestue såvel, som overgangen fra en stue til en ny, er der fokus på børnefællesskaber. Det er især børnefællesskabet der lærer de nytilkommende børn på stuen, de institutionens logikker som eksisterer på den nye stue og "Hvordan man gør Bi, Krabbe og trold".

Overgangen fra børnehave til skole og SFO.

Overgangen fra dagtilbud til skole er en periode, hvor børnene etablerer nye relationer, skal vænne sig til nye omgivelser og udvikler nye kognitive og sociale færdigheder. Forskning og undersøgelser peger på, at selvom de fleste børn klarer sig godt i overgangen fra dagtilbud til skole, kan den være en udfordring for børnene og særligt for børn i udsatte positioner. Samtidigt viser forskning og undersøgelser, at der er sammenhæng mellem børnenes trivsel ved skolestart, og hvordan de klarer sig senere i skolen. (Lillejord et al., 2015; Dockett et al., 2006; Broström, 2003; Broström, 2001; Alexander & Entwisle, 1998; DEA, 2021; Egmont Fonden, 2019; OECD, 2017; OECD, 2006).

Ovenstående er fra EVAs Rapport fra 2021, en undersøgelse med fokus på børns overgang fra dagtilbud til skole og Sfo. I Bornholms Regions Kommune har vi ligeledes fokus på denne overgang. Vi arbejder ikke med en "vippeordning", som man ellers kan opleve i andre af landets kommuner. I stedet arbejder vi med et overgangprojekt de seneste år i samarbejde med Natur Bornholm. Her samarbejder vi som børnehus med lærerne i 0. Klasse, pædagogerne fra SFO'en, samt personalet fra Natur Bornholm om, at skabe et forløb for de kommende skolebørn, som gerne skulle opleves som en "rød tråd" fra Børnehave til skole og SFO. Læreplanstemaet "Natur, udeliv og Science" er det fælles tredje for alle deltagende børn på hele øen. Natur Bornholm kommer på besøg og opstarter projektet i vores børnehus, som der så arbejdes videre med på de kommende skolebesøge i foråret før skolestart. SFO'en og Skolen overtager projektet når børnene starter efter deres sommerferie og arbejder videre med dette i de indledende uger efter skolestart. Formålet er at, børnene får skabt begyndende relationer igennem *det fælles tredje* til deres kommende klassekammerater, samt de nye voksne der skal være med til, at skabe rammen for deres kommende SFO-liv og skolegang. Relationer og kendskab der skal være med til, at skabe tryghed i det, at skulle starte i skole.

I Klemensker Børnehus er det som oftest således, at de kommende skolebørn bliver inddelt i en "Skolegruppe" efter nytår, hvor der udover overgangsprojektet fx også bliver arbejdet med "Trin-for-Trin". Et pædagogiskværktøj som er med til, at styrke og understøtte udviklingen af børnenes sociale kompetencer. Imens børnene går i dagtilbud kan der være en begyndende interesse for, at lege med bogstaver og tal og måske skrive deres eget navn. Dette spor følger vi naturligvis hos barnet og understøtter interessen for dette, men vi "træner" dog ikke børnene forud for skolestarten i boglige færdigheder. Vores fokus ligger i langt højere grad på deres personlige og sociale kompetencer og udvikling af disse. Forældre til et kommende skolebarn vil i denne periode kunne bruge, at den pædagogiske medarbejder som er tilknyttet skolebørns-gruppen, som en sparringspartner eller formidler når det opstår spørgsmål eller uvished forud for deres barns skolestart.

Klemensker Børnehus arbejder vi altså i overgange med følgende brede læringsmål fra den styrkede pædagogiske læreplan:

Alsiddig personlig udvikling

Social udvikling

Natur, Udeliv og Science

